

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල - 2014

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1958 අංක 15 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 6 (3) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනතේ 6 (3) වගන්තිය ප්‍රකාර අරමුදලේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 - 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා ගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බව මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට උපකාරී වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරු කිරීම් ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නාවූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් අරමුදලේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 10

ආයතනය විසින් සමාගම් 09 ක ආයෝජනය කර තිබුණු රු. 3,886,806,962 ක කොටස්වල වෙළඳපල මිල විගණන දිනය වූ 2015 සැප්තැම්බර් 09 දින වන විට රු. 2,338,386,792 ක් හෙවත් සියයට 57 සිට සියයට 78 ක පරාසයක් තුළ පහල වැටී තිබුණද එය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 39

සමාගමක ආයෝජනය කර තිබුණු පිරිවැය රු. 43,925,525 ක් වූ කොටස් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 41,660,680 කින් එනම් සියයට 95 කින් හා විගණන දිනය වූ 2015 සැප්තැම්බර් 09 දිනට රු. 42,793,103 කින් එනම් සියයට 97 කින් වෙළඳපල අගය අඩු වී හානිකරණ අලාභයක් සිදු වී ඇති බව මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් තහවුරු වී තිබියදීත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) (i) බැංකු ජංගම ගිණුම් 05 ක 2001 වර්ෂයේ සිට 2014 දෙසැම්බර් 31 දක්වා වූ කාලය තුළ පහත විස්තර දැක්වෙන රු. 1,687,186,000 ක ගනුදෙනු ගිණුම්වල නිවැරදි කිරීමට හෝ නිරාකරණය කිරීමට හෝ පියවරයන් නොගෙන දිගින් දිගටම බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

ගනුදෙනුව පිළිබඳ විස්තරය	වටිනාකම
-----	-----
	(රු.)
මුදල් පොතේ සටහන් නොවූ සෘජු තැන්පතු	726,148,074
අගරු වූ චෙක්පත්	44,941,965
සෘජු එකතු කිරීම් හා අඩු කිරීම්	136,761
හඳුනානොගත් ශේෂ	915,959,200
එකතුව	<u>1,687,186,000</u>

:::

(ii) යටෝක්ක කාල පරිච්ඡේදය තුළ නිකුත්කළ නමුත් බැංකුවට ඉදිරිපත් නොවූ එකතුව රු. 119,657,756 ක වෙක්පත් 3008 ක්, තැන්පත් කළ නමුත් උපලබ්ධි නොවූ වෙක්පත් එකතුව රු. 348,499,737 ක් හා එකතුව රු. 74,474,447 ක් වූ මුදල් ඇතවුම් 75,396 ක් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගෙන දිගින් දිගටම බැංකු සැසඳුමේ දක්වා තිබුණි.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකු සැසඳුම් පිළියෙල කිරීමේදී බැංකුව සනාථ කළ බැංකු ප්‍රකාශන ශේෂ වෙනුවට වෙනත් ශේෂයන් පදනම් කරගෙන තිබුණු බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල බැංකු ශේෂයේ නිරවද්‍යතාවය විගණනයේදී ප්‍රශ්නකාරී විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

බැංකු ගිණුම් අංකය/විස්තරය	බැංකු ප්‍රකාශනය අනුව 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂය	බැංකු සැසඳුම් පිළියෙල කිරීම සඳහා අදාළ කරගත් ශේෂය	වෙනස
	(රු.)	(රු.)	(රු.)
5238958	1,796,753,332	1,972,721,415	175,968,083
085378	53,255	6,777,369	6,724,114
විවලන නිරවුල්කිරීමේ ගිණුම	-	111,801,745	111,801,745
එකතුව	1,796,806,587	2,091,300,529	294,493,942

2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් ලැබුණු රු.8,836,366,465ක් අර්ථලාභීන්ගේ ගිණුම්වලට බැර නොකිරීම හා ගෙවා නිරවුල් නොකිරීම නිසා එම අර්ථලාභීන්ට අරමුදල් අහිමිවීමට හෝ ගෙවීම් පමාවීමට හේතුවී තිබුණි. මෙම ශේෂ අප්‍රමාදව නිරවුල් නොකිරීම පිළිබඳව රාජ්‍ය ගිණුම් කාරක සභාවේදී ද හේතු විමසා තිබුණි.
- (ආ) බටහිර කොළඹ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතන 374 කින් අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග නොගැනීම හා ඒවා අතරමග නැවතීම නිසා සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අයවියයුතු දායක මුදල් හා අධිභාර එකතුව රු. 359,977,173 ක් 2015 සැප්තැම්බර් 30 දිනටත් අයකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ඇ) දිවයින පුරා පිහිටි ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් කාර්යාල 114 කින් 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟ දායක මුදල් හා අධිභාර එකතුව රු. 6,256,456,427 ක් අයවිය යුතුව තිබුණි.
- (ඈ) ලංකා ධීවර සංස්ථාව විසින් එහි කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවෙන් 2009 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට 2010 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායක මුදල් හා අධිභාර රු. 49,462,817 ක් අයකර ගැනීමට අරමුදලට නොහැකිවී තිබුණි.
- (ඉ) 2000 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය අවසානය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළදී පළාත් පාලන ආයතන 169 කින් අයවිය යුතු ප්‍රමාද අධිභාර රු. 14,379,993 ක් නියමිත පරිදි දැන්වීම් යවා නොතිබීම නිසා 2015 ජුනි 30 දිනටත් අයකර ගත නොහැකි වී තිබුණි.

(ඊ) 2005 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා වූ කාල සීමාව තුළදී නඩු පවරා අයකරගත් රු.65,198,717 ක නොගෙවූ දායක මුදල් හා අධිභාර අදාල සාමාජිකයින් පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු අරමුදලේ නොතිබීම නිසා රාජ්‍ය ආදායමට බැර කර තිබුණි.

2.4 නීතිරීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීතිරීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම
<p>1978 දෙසැම්බර් 19 දිනැති අංක 842 දරන භාණ්ඩාගාර වක්‍රලේඛය</p>	<p>2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද රු. 803,429,255 ක ස්ථාවර වත්කම්, පොදු 287 ආකෘතිය පරිදි ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ සටහන් කළ යුතු වුවත්, අදාල ආකෘති ප්‍රකාරව ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයක් පවත්වා ගෙන නොතිබුණි.</p>
<p>2014 ඔක්තෝබර් 17 දිනැති අංක 02/2014 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පරිශ්‍රයේ පවතින රු.159,280,110 ක ස්ථාවර වත්කම්වල පැවත්ම තහවුරු කිරීමට අදාල වන භාණ්ඩ සමීක්ෂණය සමාලෝචිත වර්ෂයට සිදු කර නොතිබුණි.</p>
<p>2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩී 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 8.7 වගන්තිය</p>	<p>සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සේවය කරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිලධාරීන්ගේ සේවා නියුක්ති ආදායම මත උපයන විට ගෙවීම් බදු අදාල නිලධාරීන්ගෙන් අය නොකර 2011 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා එකතුව රු. 26,124,841 ක් අරමුදල විසින් ගෙවා තිබුණි.</p>
<p>2008 මාර්තු 03 දිනැති අංක 01/2008 දරන භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් වක්‍රලේඛය 3 (I) ඡේදය</p>	<p>රාජ්‍ය බැංකු හැර වෙනත් කිසිදු මූල්‍ය ආයතනයක රජයට සෘජුව හෝ වක්‍රව බැඳීමක් ඇති අරමුදල් ආයෝජනය කිරීම වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අත්හිටුවිය යුතු වුවද, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල 2013 හා 2014 වර්ෂයන්හි අවස්ථා 135 කදී රාජ්‍ය නොවන මූල්‍ය ආයතන 12 කින් පිරිවැය රු.44,041,102,093 ක්වූ මුහුණත අගය රු. 37,940,740,000 ක් වටිනාකමැති භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදීගෙන තිබුණි.</p>

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අරමුදලේ මූල්‍ය කටයුතුවල ප්‍රතිඵලය රු. 150,661,909,688 ක ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභය රු. 125,609,876,617 ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශුද්ධ ලාභයෙහි රු. 25,052,033,071 ක වැඩිවීමක් නිරීක්ෂණය විය. ආයෝජන ආදායම් රු. 26,862,070,856 කින් වැඩිවීම මීට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී තිබුණි.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2014 වර්ෂය අවසානයේ දී කාර්යසාධනය පහත පරිදි විය.

විස්තරය	තථ්‍ය සංඛ්‍යාව	අරමුදල් ක්‍රියාකාරීත්වයට අදාළ වූ සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය %
පෞද්ගලික හා අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය	3,723,947	2,400,000	64.44
සේවයෝජකයින්	235,872	71,000	30.10
අරමුදලේ සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව	15,400,000	2,400,000	15.58

(ප්‍රභවය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - සේවක අර්ථසාධක අරමුදල 2014)

2014 ජනවාරි 01 දිනට අරමුදලේ අක්‍රීය සාමාජික ගිණුම් 12,799,572 කට බැරවී ඇති දායක මුදල රු. 632,989,206,006 ක් හා එම ගිණුම් හිමියන් වෙනුවෙන් 2014 වර්ෂයට බැර වූ පොලී මුදල රු. 63,540,018,009 ක් ද විය. මෙම අක්‍රීය සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව මුළු සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 83.11 ක් විය.

(ආ) 2010 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය අවසානය දක්වා රු. 10,880,797,461 ක සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායක මුදල් හා අධිභාර අයකර ගැනීමට අරමුදල විසින් දිවයින පුරා නඩු 13,885 ක් පවරා තිබුණු නමුදු, එම නඩුවලින් කොපමණ මුදලක් අයවී තිබේද, නඩු කොපමණ සංඛ්‍යාවක් නිරවුල් වීද යන තොරතුරු ලබාගත හැකි දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා නොතිබුණි.

(ඇ) සාමාජිකයන් වෙත ගෙවන ලද ප්‍රතිලාභ

වර්ෂය	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
ගෙවන ලද ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය (සියයට)	10.5	11	11.5	11.5	12.5	13.75	13.2

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) 2011 වර්ෂයේ දී ආයෝජන ආදායම රු. 5,049,303,683 කින් අඩුවීම නිසා සාමාජිකයින් වෙත ගෙවන ලද ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 1 කින් අඩුවී තිබුණි.
- (ii) 2012 සහ 2013 වර්ෂවලදී ලාභාංශ ගෙවීම සඳහා වර්ෂයේ උපයන ලද ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීමෙන් පිළිවෙලින් රු.5,700,000,000 ක් සහ රු.3,700,000,000 ක් ලාභාංශ සමකිරීමේ සංචිතයෙන් ආදායමට බැර කිරීමට සිදුවී තිබුණි.
- (iii) මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් 2014 ඔක්තෝබර් 24 දින පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද 2015 වාර්ෂික අයවැය ලේඛනයට අනුව රු.6,000,000,000 ක් සාමාජිකයන්ට ප්‍රසාද දීමනා ගෙවීමට ප්‍රතිපාදනයක් ඇතිකර තිබීම හා රු.4,000,000,000 ක් ලාභාංශ සම කිරීමේ සංචිතයට මාරුකර තිබුණු බැවින් 2014 වර්ෂයේදී ගෙවන ලද සාමාජික ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය සියයට 10.5 ක් දක්වා අඩු කර තිබුණි. එහෙත් අදාළ ප්‍රසාද

දීමනාවට නීතිමය ප්‍රතිපාදන සම්පූර්ණ නොවීම මත 2015 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් සාමාජිකයින්ට ගෙවීමට නොහැකි වී තිබුණි.

- (ඇ) 1998 වර්ෂයේ සිට රාජ්‍ය බැංකු හා රජයට අනුබද්ධිත ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන 5 ක් මගින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ගිණුමේ ශේෂය ඇපයට තබා නිවාස ණය ලබා ගැනීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දී තිබුණි. ඒ අනුව 2014 වර්ෂයේදී ණය සහතික පත් 17,786 ක් සඳහා රු.මිලියන 8,021 ක ණය මුදලක් අනුමත කර තිබුණු අතර, අදාළ කාල සීමාව තුළදී මෙම ණය මුදලින් නොගෙවා පැහැර හැරී ප්‍රමාණය රු. මිලියන 2,394 ක් විය. එමෙන්ම 2000 වර්ෂයේ පටන් 2014 අවසාන කාල පරිච්ඡේදය දක්වා ණය සහතික පත් 226,286ක් මගින් රු. මිලියන 55,806 ක ණය ප්‍රමාණයක් ගෙවා තිබුණු අතර, ඉන් නොගෙවා පැහැර හැරී ණය ප්‍රමාණය රු. මිලියන 19,131 ක් විය. ඒ අනුව අරමුදලේ ප්‍රධාන අරමුණට පටහැනි ලෙස සාමාජිකයන්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම වෙනුවට අදාළ බැංකු සඳහා හිඟ මුදල් ගෙවීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

4.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) බදුල්ල කම්කරු විනිශ්චය සභා නඩුවකට අදාළව සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් ලබා ගැනීමට පවරා තිබුණු නඩුවක් අවසානයේදී, සාමාජිකයා අදාළ සේවයෝජකයා යටතේ සේවය කළ සේවකයෙකු නොවන බවට අධිකරණය නිගමනය කර තිබියදීත්, පැමිණිලිකරු වූ එම සාමාජිකයා වෙනුවෙන් අර්ථ සාධක ප්‍රතිලාභ ලෙස රු. 153,291 ක් ගෙවා තිබුණි.
- (ආ) 1981 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය අවසානය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළදී මරණ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කළ අයදුම්පත් 345 කට අදාළ රු. 45,789,888 ක් ගෙවීම, හේතු සාධක 04 ක් මත 2015 ජූලි මස 31 දින වන විටත් පමා වී තිබුණු අතර, එම හේතුවෙන් අදාළ අර්ථලාභීන්ට වර්ෂ 30 කට අධික කාලයක සිට ඔවුන්ට හිමි ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ඇ) 2006 පෙබරවාරි 02 දින සිට 2014 අප්‍රේල් 30 දින දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළදී කම්කරු කොමසාරිස් විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත ගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබුණු අයදුම්පත් 187කට අදාළ රු. 26,204,833 ක් 2015 අප්‍රේල් 30 දින වන විට වර්ෂ 09 කට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණත්, ගෙවා නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඈ) සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ දායකත්වයද ලබාගෙන රු. බිලියන 8.557 ක ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැයකට ඉදිකරගෙන යනු ලබන "මෙහෙවර පියස" ගොඩනැගිල්ලට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. බිලියන 1.89 ක් ලබාදී තිබුණද, 2012 අංක 2 දරන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් (සංශෝධන) පනතට අනුව ගොඩනැගිලි භූමියේ හිමිකාරත්වය සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල නමට පවරා දීම පිළිබඳව නීතිපතිවරයාගේ නොඑකඟතාවය නිසා අරමුදලින් වැය කළ මුදල ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට මුදල් අමාත්‍යාංශය එකඟ වුවත් රු.බිලියන 1.52 ක් 2015 නොවැම්බර් 30 දින වන විටත්, ප්‍රතිපූර්ණය කර නොතිබීම නිසා එම මුදල් වෙනත් ආයෝජන මාර්ගයක යෙදීමෙන් ලැබිය හැකිව තිබූ ආදායම් අරමුදලට අහිමිවී තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගම් 85 ක යොදවා තිබුණු රු. 74,012,464,056 ක සමස්ථ දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන ආයෝජනයෙන් සමාගම් 48 ක යොදවා තිබුණු රු.33,574,091,857 ක ආයෝජනය එදිනට වෙළඳපල අගය අනුව රු. 6,532,850,748 කින්

පහළ වැටී තිබුණි. විගණිත දිනය වූ 2015 සැප්තැම්බර් 09 දිනට සමාගම් 46 ක රු.35,227,924,125 ක් වූ ආයෝජනයේ කොටස් වෙළෙඳපොළ අගය රු. 6,924,184,083 කින් අඩු වී තිබුණි.

- (ආ) අරමුදලේ 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති සමස්ත දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන ආයෝජනය වූ රු. 74,012,464,056 සඳහා 2015 ජුනි මස 30 දින වන විට කොටස් වෙළෙඳපොළේ ගනුදෙනු වලින් ලබාගත හැකිව තිබුණු ප්‍රාග්ධන ලාභය රු. 231,124,603ක් හෙවත් සියයට 0.31 ක ඉතාමත් සුළු අගයක් ගෙන තිබුණි.
- (ඇ) 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට දිගුකාලීනව හා කෙටිකාලීනව රු. 3,001,170,533 ක් ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගම් 13 ක් 2014/2015 ගිණුම් වර්ෂයේ දී අලාභ ලබා තිබුණි.
- (ඈ) අරමුදල විසින් 2008 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා කොටස් වෙළෙඳපොළේ ආයෝජනය කර තිබුණු එකතුව රු. 332,657,367,841 ක් වූ ආයෝජනයන් සඳහා ලැබී තිබුණු ප්‍රතිලාභ සියයට 2.67 සිට සියයට 22.99 ක පරාසයක වී තිබුණු අතර 2014 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට රු. 19,127,551,243 ක් ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගම් 30 කින් අරමුදලට කිසිදු ආදායමක් ලැබී නොතිබුණි.
- (ඉ) දිගින් දිගටම පාඩු ලබමින් පැවති ගුවන් සමාගමක හා මූල්‍ය සමාගමක කොටස් මිලදී ගැනීම සඳහා 2011 සහ 2012 කාලපරිච්ඡේදයේ රු. 705,489,614 ක් වැය කර තිබුණ ද, විගණිත දිනය වූ 2015 ඔක්තෝබර් 31 දින දක්වා එකී ආයෝජනයන්ගෙන් අරමුදලට කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් ලැබී නොතිබුණි.
- (ඊ) (i) මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය 2010 මැයි 05 දින ගත් තීරණයක් අනුව හෝටල් සමාගමක රු. 34.17 බැගින් කොටස් 23,712,200 ක් රු.810,321,610 ක් වැයකර මිලට ගෙන තිබුණද, එකී ආයෝජනය වෙනුවෙන් කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් ලැබී නොතිබුණු අතර, 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේදී මෙම සමාගමේ කොටසක වෙළෙඳපොළ මිල රු.12.40 ක් විය.
- (ii) 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජනයෙන් රු. 9,759,255,039 ක් හෙවත් සියයට 13.19 ක් හෝටල් ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජනය කර තිබුණි. එහෙත් 2014 වර්ෂය තුළ එම ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජනවලින් ප්‍රාග්ධන ලාභ කිසිවක් ලැබී නොතිබුණි.
- (iii) 2010 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා හෝටල් ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජනය කළ අරමුදල් සඳහා ලැබුණු ආදායම සියයට 1.45 සිට සියයට 2.86 ක් දක්වා වූ අඩු මට්ටමක පැවතුණු අතර 2013 හා 2014 වර්ෂවල හෝටල් සමාගම් 8 ක යොදවා තිබූ රු. මිලියන 3,000 කට අධික දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන ආයෝජනය සඳහා අරමුදලට කිසිදු ප්‍රතිලාභයක් ලැබී නොතිබුණි.

4.4 නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. 34,967,296 ක් වැය කර කම්කරු නිලධාරීන් සඳහා මිලදී ගත් තල පරිගණක (Tablet) 395 ක් කම්කරු නිලධාරීන් හා මාණ්ඩලික නිලධාරීන් අතර බෙදා හැර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරම්භ කළ යුතු කම්කරු පරීක්ෂණ පරිගණක ගතකිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2015 ඔක්තෝබර් 31 දින වන විටත් ක්‍රියාත්මක වී නොතිබුණි.

4.5 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2014 දෙසැම්බර් 31 දිනට කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩු 52 ක් වූ අතර, 2015 දෙසැම්බර් 01 දින වනවිට එම සංඛ්‍යාව 107 ක්ව පැවතුණි. පුරප්පාඩු නොපිරවීම නිසා සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් අයකිරීම්, නඩු පැවරීම් හා මුදල් නිරවුල් කිරීම් ප්‍රමාදවන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලයට මුදල් මණ්ඩලය මගින් අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයක් නොවූ අතර, ඒ සඳහා 2012, 2013 හා 2014 වර්ෂ වලදී පිළිවෙලින් 138 ක්, 120 ක් හා 166 ක සේවක මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර තිබුණි. 2013 වර්ෂයේදී 120 ක් වූ කාර්ය මණ්ඩලය 2014 වර්ෂයේදී 166 ක් දක්වා 46 කුගෙන් වැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය විගණනයට පැහැදිලි නොවුණි.
- (ඇ) 2014 වර්ෂයේදී කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් අනුයුක්ත කළ සේවකයින්ගේ වැටුප් පිරිවැය හා ඒක සේවක පිරිවැය සසඳා බලන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අනුයුක්ත කළ සේවකයන්ගේ ඒක සේවක පිරිවැය සියයට 30 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කෙරුණි.

5. ගිණුම් කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

5.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

අරමුදලේ අභ්‍යන්තර විගණනය, කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකර තිබුණු අතර, එහි අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩු 2 ක් පැවතීම හා සේවක මණ්ඩලය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා අරමුදලේ සීමිත කොටසක් පමණක් අභ්‍යන්තර විගණනයෙන් ආවරණය වී තිබුණි. අරමුදලේ මූල්‍ය පාලනයට අදාළ අභ්‍යන්තර විගණනය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පෞද්ගලික විගණන සමාගමකට පවරා දී තිබුණු අතර, එමගින් අරමුදලේ ආයෝජනය හා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය වැනි ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වී නොතිබුණි. අදාළ සමාගමට 2013 හා 2014 වර්ෂයන්හිදී විගණන ගාස්තු වශයෙන් පිළිවෙලින් රු.6,494,880 ක් හා රු. 4,871,160 ක් ගෙවා තිබුණි.

5.2 නොවිසඳී ඇති විගණන ඡේද

2011,2012 හා 2013 වර්ෂවලදී වාර්තා කරන ලද නමුත් 2015 ඔක්තෝබර් 31 දක්වා නොවිසඳී ඇති ප්‍රධාන විගණන ඡේද කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- (අ) 2004 සිට 2011 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදයට අදාළව උසාවියේ නඩු පවරා අයකර ගත් රු.83,410,920 ක මුදල කුමන කාරණයක් සඳහා පවරන ලද නඩුවලට අදාළ ද, යන්න 2015 ඔක්තෝබර් 31 දින වන විටත් හඳුනාගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) මහනුවර උතුර හා මහනුවර දකුණ දිස්ත්‍රික් කම්කරු බල ප්‍රදේශ 2 හි රාජ්‍ය වැවිලි ආයතන 2 කට අයත් වතු සමාගම් 31 කින් සහ ජනතා වතු සමාගම් 21 කින් 2003 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළදී අයකරගත යුතු හිඟහිටි දායක මුදල් හා අධිභාර මුදල් පිළිවෙලින් රු.208,378,193 ක් හා රු.286,729,384 ක් ලෙස එකතුව රු. 495,107,577 ක් 2015 ජූනි 30 දින වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- (ඇ) 1995 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදය තුළදී අවසන් වූ නඩුවලින් මහනුවර මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය විසින් අයකළ රු. 16,703,661 ක දායක මුදල් හා අධිභාර අරමුදලට ලබා ගැනීමට 2015 ඔක්තෝබර් 31 දිනටත් කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඈ) මැද කොළඹ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතනවලින් 2003 සිට 2006 කාල සීමාවට අදාළව දායක මුදල් හා අධිභාර රු. 313,452,501 ක් අරමුදලට ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

6. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලනවල අඩුපාඩු කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අධිපති වෙත වරින් වර දන්වන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

(අ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව

- (i) ආයෝජන ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීම.
- (ii) අභ්‍යන්තර විගණනය මගින් අරමුදල් ආයෝජනය සහ එහි ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම.

(ආ) කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් අංශය

- (i) දායක හා අධිභාර මුදල් අයකර ගැනීම.
- (ii) ස්ථාවර වත්කම් ලේඛන නඩත්තුව.
- (iii) සේවායෝජක ආයතන පරීක්ෂාව.